

litin kunnan metsästrategia
LUONNOS 23.11.2022

TAPIO

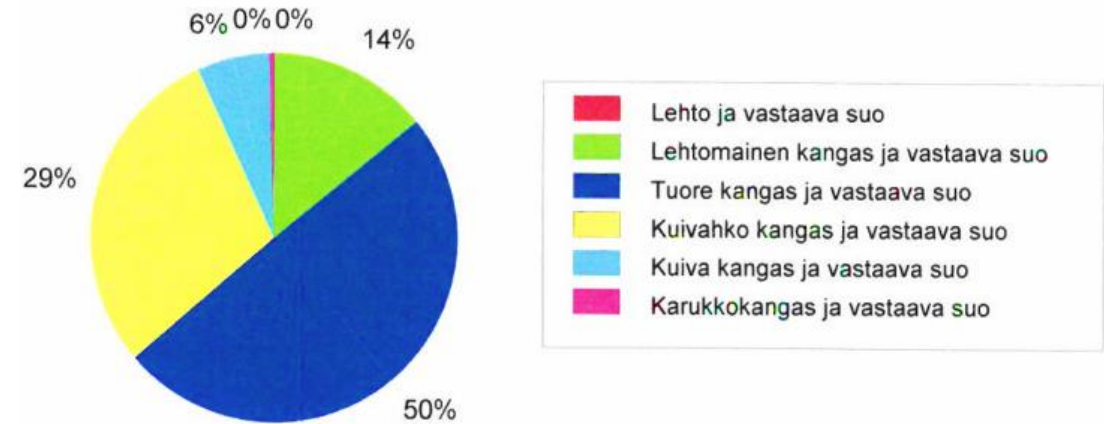
Taustatietoja litiin metsästrategian valmisteluun

TAPIO

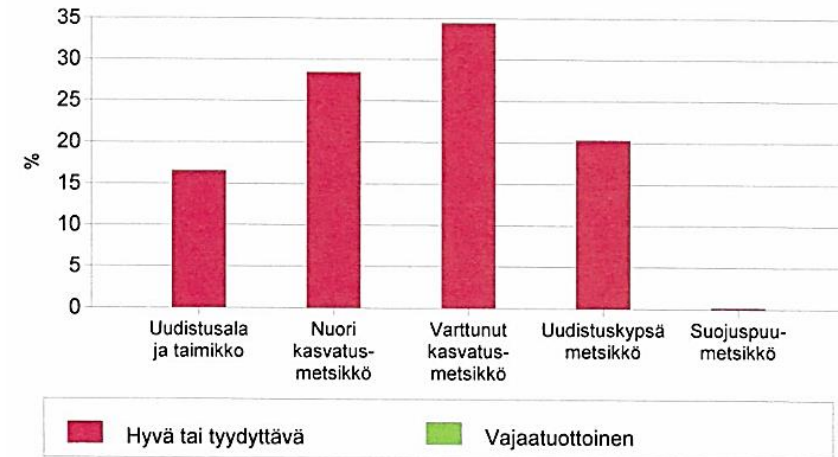
litin metsät numeroina

- Metsistä yli 60% kasvaa hyvillä, ravinteisilla kasvupaikoilla
  - Puuston keskitilavuus 179 m³/ha
  - Päijät-Häme keskimäärin 164 m³/ha
  - Hyvät edellytykset kannattavalle metsänkasvatukselle
- Metsien keskikasvu 7,4 m³/ha vuodessa
  - Päijät-Häme keskimäärin 8,1 m³
  - Kasvu näyttää taittuvan edelleen hieman
- Kehitysluokkajakauma painottunut hieman varttuneisiin ja uudistuskypsiin metsiin
  - tyypillistä monikäyttömetsissä
- Hakuut
  - Tulot vuosina 2015-2024 noin 278 000 e /v
  - Hakkumäärä noin 60 % kasvusta
  - Puun hinnat nousseet suunnitelman valmistumisvuoden jälkeen

Metsämaan kasvupaikat

Kehitysluokkien pinta-alajakauma

Kehitysluokkien tavoitejakauma (osuus pinta-alasta):

Uudistusalat ja taimikot	25 %
Nuoret kasvatusmetsiköt	30 %
Varttuneet kasvatusmetsiköt	30 %
Uudistuskypsät metsiköt	15 %

Taustaa

- Iitin kunta on päättänyt metsienhoidon kilpailuttamisesta vuoden 2022 aikana.
- Metsienhoitoon liittyvät palvelut on päätetty kilpailuttaa erillisinä osa-alueina
  1. Metsienhoitotyöt
  2. Metsienhoitoon liittyvä hallinnollinen työ: puukauppojen kilpailutus ja hakkuiden valvonta, kunnan edunvalvonta puukaupoissa ja metsien hoidossa
- Elinympäristövaliokunta on todennut, että kunnalla on merkittävä metsäomaisuus ja siihen tulee panostaa, hoitaa järkevästi sekä huomioida virkistysarvot.
- Nykyinen metsäsuunnitelma on voimassa vielä 1,5 vuotta

Metsämaa	1638,7 ha
Kitumaa	40,9 ha
Joutomaa	4,0 ha
Metsätalouden maa yhteensä	1683,6 ha
Tiet, sähkölinjat yms	32,1 ha
Kaikkiaan	1715,7 ha

Taustaa: kunta metsänomistajana

- Kuntien omistama metsäala noin 1,6 % Suomen metsistä, 98 % Suomen kunnista omistaa metsää.
- Noin 96% aikuisväestöstä ulkoilee luonnossa. Lähes 2/3 suomalaisten lähiulkoilusta tapahtuu kuntien hoitamilla ulkoilualueilla.
- Kuntien metsät tarjoavat taloudellisten hyötyjen lisäksi monipuoliset mahdollisuudet ulkoiluun ja retkeilyyn. Metsien tuottamat hyvinvointivaikutukset vähentävät tutkituksi terveydenhoidon kustannuksia.
- **Kunnan metsänomistus poikkeaa yksityisestä metsänomistuksesta:**
  - Metsänomistus on monitavoitteista
    - Vuorovaikutus ja asukkaiden osallistaminen on noussut entistä suurempaan rooliin
    - Taajamametsien hoito on pienipiirteistä ja poikkeaa kustannuksiltaan selvästi talousmetsien hoidosta
    - Virkistyskäyttö on keskeistä
    - Kuntien velvoite luonnon monimuotoisuuden suojelusta on kirjattu lakiin
      - Korvaukset suojelualueiksi perustettavien metsäalueiden puustosta ovat alhaisempia kuin yksityiselle maanomistajalle maksettavat korvaukset.
    - Kunnat eivät saa metsänhoitotöihin valtion maksamia Kemera-tukia
    - Ilmastotavoitteet vaikuttavat metsien käsittelyyn, metsät keskeisessä roolissa
    - Maapolitiikka ohjaa metsien käyttöä

Iitin kunnan metsät ovat sertifioituja

- Iitin kunnan metsät kuuluvat tätä metsästrategiaa laadittaessa PEFC-metsäsertifiointijärjestelmään.
- Metsien hoidolle asetetaan PEFC-sertifioinnissa vaatimuksia, jotka koskevat esimerkiksi metsien kasvun ja terveyden ylläpitoa, metsien monimuotoisuutta ja virkistyskäyttöä.
- PEFC- metsäsertifioinnin kriteerien toteutumista metsänhoidossa valvoo riippumaton, kolmas osapuoli. Metsäsertifioinnin kriteerit löytyvät PEFC-verkkosivuilta: <https://pefc.fi/palvelut/standardit/>
- PEFC-metsäsertifioinnin kriteerit uudistuvat, uudet kriteerit otetaan käyttöön syksyllä 2022. Uusissa vaatimuksissa on tiukennettu esimerkiksi vesistöjen rannoille jätettävien suojakaistojen leveyttä ja lisätty hakkuissa jätettävien säästöpuiden määrää.

Kunnat metsänomistajina – viisitoista suurinta

Kunta	Metsäomaisuus, ha	Asukasluku
1. Oulu	15 000	209 551
2. Kuopio	11 477	121 543
3. Helsinki	10 400 (4 800 + 5 600)	656 920
4. Rovaniemi	9 920	64 194
5. Joensuu	8 700	76 334
6. Jyväskylä	8 660	144 473
7. Tampere	7 455	241 009
8. Kajaani	7 000	36 493
9. Seinäjoki	7 000	63 961
10. Mikkeli	6 800	52 121
11. Hämeenlinna	5 900	67 994
12. Raahе	5 800	24 290
13. Espoo	5 500	297 132
14. Siikalatva	5 000	5 131
14. Tornio	5 000	21 326
15. Pori	4 900	83 491
15. Lieksa	4 900	10 545

Kunta	Metsäomaisuus, ha	Asukasluku
litti	1 716	6 700

Kunnan metsänhoidon tasot

Strateginen taso:
Metsänhoidon linjaus

Tahtotila ja
suuntaviivat

Taktinen taso:
Metsäsuunnitelma

Toimenpide-
ehdotukset

Operatiivinen taso:
Toimenpiteiden toteutus

Leimikko- ja
työmaasuunnittelu

Metsästrategian valmistelu ja saatu palaute

- Metsästrategian luonnos oli nähtävillä kunnan verkkosivuilla marraskuussa 2022. Luonnoksesta antoi palautetta sähköisellä palautelomakkeella kaksitoista vastaajaa.
- Metsästrategian luonnoksesta saatiin lisäksi lausunto kahdeksalta sidosryhmältä.
- Palautteissa nostettiin esiin esimerkiksi litin kunnan metsien merkitys luonnon monimuotoisuuden kannalta, niiden mahdollistaman virkistyskäytön turvaaminen, metsien merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä ja metsien sopeutuminen muuttuviin kasvuolosuhteisiin.
- Metsästrategian tavoitteisiin ja tavoitekohtaisiin toimenpiteisiin tehtiin useita muutoksia saadun palautteen perusteella. Esimerkiksi metsien hoidon ja kehityksen tavoitteeseen lisättiin maininta metsäluonnon tilan seuraamisesta ja taloudelliseen tavoitetta täydennettiin maininnalla, että metsien taloudellisen tuoton arvioinnissa otetaan huomioon myös mahdollisten uusien suojelukohteiden suojelusta saatavien korvausten suuruus. Ilmastotavoitetta tarkennettiin maininnalla, että metsien hoito noudattaa litin kunnan ilmastotavoitetta ja metsänhoitoon liittyvässä päätöksenteossa pyritään ottamaan huomioon metsien merkitys hiilen sidonnassa ja varastoinnissa. Lisäksi ilmastotavoitteeseen lisättiin maininta siitä, että metsien hiilinieluja vahvistetaan ja hiilivaraston kokoa pidetään yllä pitkäjänteisellä metsien hoidolla.

Metsänhoidon tavoitteet litin metsästrategiassa

TAPIO

litin metsästrategia

- litin metsästrategia toteuttaa osaltaan keväällä 2022 hyväksyttyä litin kuntastrategiaa. Kuntastrategian painopisteitä ovat hyvinvoinnin edistäminen, monipuolinen asuminen, elinvoiman kasvattaminen ja kuntaimago ja tunnettavuus.
- litin kunta omistaa noin 1700 ha metsää. Kunnalla on merkittävä metsäomaisuus ja siihen tulee panostaa, hoitaa järkevästi sekä ottaa huomioon luonto- ja virkistysarvot.
- Kunnan metsäomaisuuden hoidon tueksi on päätetty laatia metsästrategia, jotta kunnan oma tahtotila saadaan vietyä käytännön toteutustasolle saakka.
- Metsästrategia sovittaa yhteen metsien hoidon eri tavoitteet: talous, ilmasto, luonto ja virkistyskäyttö.
- Kunnan metsänhoidon toteuttamisessa ja uuden metsäsuunnitelman tulevassa hankinnassa noudatetaan metsästrategian linjauksia

IITIN METSÄSTRATEGIAN TAVOITTEET

TAVOITE METSIEN HOIDOLLE JA KEHITYKSELLE PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ	<p>Metsien hoidon tavoitteena on metsien elinvoimaisuus ja pitkällä aikavälillä lisääntyvä kasvu.</p> <p>Iitin metsien hoidosta vastaavat toimijat ovat sitoutuneet noudattamaan metsien hoidon toimintaohjetta.</p>
VIRKISTYSKÄYTÖN TAVOITE	<p>Metsien käsittelyssä huomioidaan virkistyskäytön tarpeet. Metsät mahdollistavat monipuolisen virkistyskäytön ja lisäävät asukkaiden hyvinvointia mm. mahdollistamalla luontoliikuntaa, marjastusta ja sienestystä, ulkoilua, luontohavaintojen tekoa, metsästystä ja muuta harrastamista.</p> <p>Metsiä hyödynnetään myös oppimisympäristöinä ottaen huomioon metsien monet käyttömuodot.</p> <p>Kunnan metsistä ja niiden reiteistä ja retkeilykohteista on tarjolla ajantasaista tietoa.</p>
TAVOITE MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMISEEN JA VAHVISTAMISEEN	<p>Metsät ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta ja lajistoa. Metsien käsittely on ekologisesti kestävä ja vastuullista.</p>
ILMASTOTAVOITE	<p>Metsien merkitys hiilen sidonnassa ja varastoinnissa otetaan huomioon kaikessa metsiin liittyvässä päätöksenteossa. Kunnan metsien hoito toteuttaa Iitin kunnan ilmastotavoitteita. Metsienhoidon keinoilla pyritään hillitsemään ilmastomuutosta ja sopeutumaan kasvuolosuhteiden tuleviin muutoksiin. Metsien hiilinieluja vahvistetaan ja hiilivaraston kokoa pidetään yllä pitkäjänteisellä metsien hoidolla.</p>
TALOUDELLINEN TAVOITE	<p>Metsistä saadaan tuloja kunnalle ja koko alueelle, raaka-aineita puupohjaisiin tuotteisiin sekä puuenergiaa. Metsien hoito on taloudellisesti perusteltua ja kustannustehokasta. Metsien hoito on pitkäjänteistä ja tuottotavoitteet on asetettu niin, että metsien taloudellinen arvo säilyy myös pitkällä aikavälillä.</p> <p>Kunnan metsissä sijaitsevat ulkoilureitit ja taukopaikat sekä luontokohteet tukevat kunnan luontomatkailua.</p> <p>Kunnan omistamat metsät toimivat raakamaareservinä ja tukevat järkevää maankäytön suunnittelua ja ennakoivaa kaavoitusta. Kunnan metsien hoitotyöt ja hakkuut toteutetaan metsäsuunnitelman mukaisesti, jotta niiden kasvukunto säilyy hyvänä ja soveltuvia metsäalueita voidaan käyttää vaihtomaina.</p>

TAVOITE METSIEN HOIDOLLE JA KEHITYKSELLE PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

TAVOITE:

Metsien hoidon tavoitteena on metsien elinvoimaisuus ja pitkällä aikavälillä lisääntyvä kasvu. Iitin metsien hoidosta vastaavat toimijat ovat sitoutuneet noudattamaan metsien hoidon toimintaohjetta.

TOIMENPITEET:

- Metsien hoito on suunnitelmallista. Metsien terveyttä ja kehitystä sekä metsäluonnon tilaa seurataan aktiivisesti.
- Metsien kestävyyttä tuhoja vastaan vahvistetaan lisäämällä sekametsien osuutta pitkällä aikavälillä.
- Luontokohteet, ulkoilu- ja virkistyskohteet, maisemakohteet ja muut erityispiirteet sisältyvät metsäsuunnitelman kohdetietoihin.
- Keskimääräinen vuotuinen hakkuumäärä ei pitkällä aikavälillä ylitä metsien vuotuista kasvua.
- Metsien kasvua edistetään mahdollisuuksien mukaan kasvatus- ja terveyslannoituksin.
- Metsävaratieto on ajantasaista ja sitä päivitetään toimenpiteiden yhteydessä.
  - Metsävaratiedon ajantasaisuudesta vastaavat yhdessä metsien hoidosta vastaava kumppani ja metsien hallinnoinnista vastaava kumppani.
  - Metsätiedon hallintatavat on kirjattu sopimukseen, jotta henkilöiden vaihtuessa tietoa ei häviä.
  - Metsänhoidon omavalvonta on osa toimijoiden vastuualuetta ja siitä on sovittu kirjallisesti.

VIRKISTYSKÄYTÖN TAVOITE

TAVOITE:

Metsien käsittelyssä huomioidaan virkistyskäytön tarpeet. Metsät mahdollistavat monipuolisen virkistyskäytön ja lisäävät asukkaiden hyvinvointia.

TOIMENPITEET:

- Luontokohteet, ulkoilu- ja virkistyskohteet, maisemakohteet ja muut erityispiirteet sisältyvät metsäsuunnitelman kohdetietoihin. Erityiskohteet otetaan huomioon metsänhoidon työmaasuunnittelussa.
- Metsänhoidossa otetaan huomioon riistan elinolosuhteet lisäämällä luonnonhoitoa. Metsästysseurojen kanssa tehdään yhteistyötä.
- Virkistyskäytön piiriin kuuluvat taajamametsät tunnistetaan ja niiden hoitovastuu jaetaan selkeästi. Näihin kuuluvat myös rakentamattomat tontit, joiden pusikoituminen vaikuttaa lähimaisemaan. Taajamametsien hoidolle ja käytölle ei aseteta taloudellisia tavoitteita.
- Virkistyskäytön kannalta merkittävillä kohteilla käytetään metsien hoidossa ensisijaisesti jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen keinoja siten, että virkistyskäytön mahdollisuudet säilyvät kohteilla mahdollisimman hyvin. Jos jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmille ei ole kohteella edellytyksiä, voidaan soveltaa muita menetelmiä tehden ne kuitenkin edelleen virkistyskäytön turvaamisen ehdoilla.
- Kunnan taajama- ja talousmetsiin toteutetaan matalan kynnyksen oppimisympäristöjä ja luontopolkuja, joiden tavoitteena on virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamisen ohella tuoda elävyyttä keskustaan ja tukea kestävän luontosuhteen muodostumista. Koulujen ja päiväkotien kanssa tehdään yhteistyötä suunnittelussa.
- Maankäytön muutosalueet tunnistetaan ajoissa, jotta uusien rakennettavien alueiden puustoa osataan hoitaa tulevan käytön mukaisesti, esimerkiksi oikea-aikaisella harvennuksilla ja jatkuvapeitteisen metsän kasvatuksen keinoin. Pitkäjänteisellä suunnittelulla varmistetaan, että uusilla asuinalueilla on monimuotoiset ja laadukkaat lähimetsät.
- Metsiä toiminnassaan hyödyntävien yhdistysten (esimerkiksi urheiluseurat, partiolaiset, luontojärjestöt ja metsästäjät) kanssa tehtävälle yhteistyölle on selvät pelisäännöt.
- Kuntalaisille on saatavilla ajantasaista tietoa kunnan metsistä, niissä sijaitsevista ulkoilureiteistä ja muista palveluista esimerkiksi kunnan karttapalvelussa.
- Metsänhoidon toimenpiteissä ulkoilureiteille ja poluille ei jätetä hakkuutähteitä. Käytetyimpien ulkoilureittien ja polkujen varsilta kerätään hakkuutähteet.

TAVOITE MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMISEEN JA VAHVISTAMISEEN

TAVOITE:

Metsät ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta ja lajistoa. Metsien käsittely on ekologisesti kestävää ja vastuullista.

TOIMENPITEET:

- Metsäsuunnitelman kohdetietoihin sisällytetään valtakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat luontokohteet ja muut litin kunnan metsien erityispiirteet. Jos kohteita käsitellään, käsittely tehdään sallittujen toimenpiteiden mukaan kohteiden ominaispiirteet säilyttäen.
- Metsäsuunnittelun yhteydessä tai muiden kartoitusten tuloksena tunnistetaan uusia potentiaalisia luontokohteita (esimerkiksi Metso-kohteet). Edustavimmista kohteista voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita (kunta säilyy maanomistajana) tai niitä voidaan jättää metsien käsittelyn ulkopuolelle erikseen tehtävän harkinnan mukaan. Käsittelyn ulkopuolelle jättämisessä arvioidaan esimerkiksi kohteen rajautumista muihin luontokohteisiin, sen merkitystä arvokkaita kohteita yhdistävänä alueena tai sen taloudellista merkitystä.
- Talousmetsien luonnonhoitoon panostetaan lisäämällä metsäluonnon monimuotoisuudelle arvokkaita rakennepiirteitä. Hakkuiden yhteydessä kohteille jätetään PEFC-sertifikaatin mukaiset määrät säästö- ja lahopuita. Vesistöjen rannoille jätettävien suojakaistojen leveys määritellään PEFC-sertifikaatin mukaisesti.
- Talousmetsien luonnonhoidon laatua seurataan ulkopuolisen toimijan tekemillä laadunarvioinneilla. Kunnan edustajalla ja metsien hallinnoinnista ja hoidosta vastaavilla kumppaneilla on mahdollisuus osallistua metsätyökohteiden laadunarviointiin.

ILMASTOTAVOITE

TAVOITE:

Metsien merkitys hiilen sidonnassa ja varastoinnissa pyritään ottamaan huomioon metsiin liittyvässä päätöksenteossa. Kunnan metsien hoito toteuttaa litiin kunnan ilmastotavoitteita. Metsienhoidon keinoilla pyritään hillitsemään ilmastonmuutosta ja sopeutumaan kasvuolosuhteiden tuleviin muutoksiin. Metsien hiilinielua vahvistetaan ja hiilivaraston kokoa pidetään yllä pitkäjänteisellä metsien hoidolla.

TOIMENPITEET:

- Metsien hiilinielua ylläpidetään huolehtimalla metsien hyvästä kasvukunnosta. Metsän kasvun lisääntyessä hiilensidonta lisääntyy.
- Metsien hiilivarastoa ylläpidetään soveltuvilla keinoilla, esimerkiksi pidentämällä kiertoaikoja ja lisäämällä lahopuuta. Kohteet, joilla kiertoaikojen pidennys on mahdollista, kirjataan metsäsuunnitelmaan.
- Metsämaan hiilivarastoa pidetään yllä toteuttamalla maanmuokkaukset mahdollisimman kevyesti, mutta kuitenkin siten, että valittu menetelmä soveltuu kohteelle ja metsän nopea uudistuminen varmistuu.
- Metsissä lisätään suunnitelmallisesti sekametsärakennetta, joka edelleen lisää metsien vastustuskykyä esim. erilaisille tuhoille.
- Metsätuhoille alttiit riskikohteet tunnistetaan metsäsuunnittelun yhteydessä, niiden kuntoa seurataan ja niillä ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin, jos riskien toteutumisen todennäköisyys kasvaa merkittävästi.

TALOUDELLINEN TAVOITE

TAVOITE:

Metsistä saadaan tuloja kunnalle ja koko alueelle. Metsien hakkuista saadaan raaka-aineita puupohjaisiin tuotteisiin sekä puuenergiaa. Kunnan metsissä sijaitsevat ulkoilureitit ja taukopaikat sekä luontokohteet tukevat kunnan luontomatkailua. Metsistä saatavat terveyshyödyt tukevat kuntalaisten hyvinvointia ja lisäävät asuinalueiden viihtyisyyttä ja arvoa. Metsien taloudellisen tuoton arvioinnissa otetaan huomioon myös mahdollisten uusien suojelukohteiden suojelusta saatavien korvausten suuruus.

TOIMENPITEET:

- Metsien käsittely on ennakoitua ja perustuu voimassa olevaa metsäsuunnitelmaan.
  - Hakkuut ja metsänhoitotyöt ovat metsäsuunnitelman mukaisia ja metsien pitkän aikavälin tuottotavoite perustuu metsäsuunnitelman metsävaratietoon.
  - Vuosittainen tuottotavoite voi poiketa pitkän aikavälin keskimääräisestä tuottotavoitteesta esim. puun hintoihin liittyvän vaihtelun johdosta.
  - Toteutettavat hakkuut ja metsänhoitotyöt valitaan ja kilpailutetaan hyvissä ajoin. Metsien hallinnoinnista vastaava kumppani esittää lautakunnalle/kunnan hallitukselle seuraavan vuoden hakkuut ja metsänhoitotyöt sekä niiden tulo- ja menoarvion viimeistään marraskuun loppuun mennessä. Sovitut metsänhoitotyöt ja hakkuut toteutetaan vuoden aikana ja puukauppatulot tilitetään ennen vuodenvaihdetta. Vuosittainen suunnitelma voi muuttua vuoden aikana, jos esim. puun hinnoissa tapahtuu tai on nähtävissä merkittävä muutos.
- Metsien uudistamistyöt toteutetaan oikea-aikaisesti ja tehokkaasti kullekin kasvupaikalle soveltuvalla kustannustehokkaalla tavalla.
- Taimikoiden hoitotyöt tehdään oikea-aikaisesti. Hoitotöihin ei saa syntyä merkittäviä rästejä.
- Hakkuiden ja metsänhoitotöiden kustannustehokkuutta parannetaan mittakaavahyödyllä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista.
- Metsätieverkoston kunnosta pidetään huolta, jotta puunkorjuu on kannattavaa. Kunnolliset metsätiet parantavat puukaupan edellytyksiä ja nostavat leimikoiden hintaa.

TAPIO